

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobkyně **JUDr. J. K.**, zastoupené JUDr. Alešem Rozehnalem, advokátem se sídlem Praha 1, Lazarská 5, proti žalovanému **Magistrátu hlavního města Prahy, odboru kultury**, se sídlem Praha 1, Mariánské nám. 2, zastoupenému JUDr. Renatou Scholzovou, advokátkou se sídlem Praha 2, Blanická 28, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2005, č. j. MHMP 6939/2005, KUL/3-73/2005, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2006, č. j. 3 Ca 4/2005 - 30,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou kasační stížností se žalobkyně domáhala zrušení rozsudku městského soudu, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného a dále přiznání náhrady nákladů řízení. Uvedeným rozhodnutím žalovaný změnil k odvolání žalobkyně rozhodnutí Úřadu městské části Praha 2, odboru správních agend, ze dne 22. 11. 2004, č. j. R-287/04/OSA/OPŘ/Ko podle § 59 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění účinném do 31. 12. 2005 (správní řád).

Žalobkyně byla rozhodnutím žalovaného pravomocně uznána vinnou ze spáchání přestupku na úseku kultury podle ustanovení § 32 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o přestupcích). Přestupku se měla dopustit

tím, že jako jediný statutární zástupce společnosti P., s. r. o., se sídlem P. 2, R. n. 1571/62, která na uvedené adrese provozuje restauraci C. D. M., užívala v této restauraci ve dnech 25. 2. 2004 a 4. 3. 2004 reprodukovanou hudbu prostřednictvím technických zařízení, a to bez souhlasu nositelů autorských práv, resp. bez souhlasu kolektivního správce Ochranného svazu autorského pro práva k dílům hudebním, se sídlem P. 6, Č.. A. 20 (dále jen OSA), aniž by zaplatila autorský honorář. Za spáchání přestupku byla žalobkyni uložena pokuta ve výši 2000 Kč. Na základě ustanovení § 79 odst. 1 přestupkového zákona bylo žalobkyni rovněž uloženo nahradit státu náklady spojené s projednáním přestupku ve výši 1000 Kč. OSA, který vystupoval v řízení o přestupku jako poškozený, byl se svým nárokem na náhradu škody odkázán na občanskoprávní řízení.

Žalovaný změnil k odvolání žalobkyně rozhodnutí Úřadu městské části Praha 2 o přestupku pouze v tom směru, že výrok o spáchání přestupku se nevztahoval na datum 18. 12. 2003, kdy se žalobkyně měla rovněž uvedeného jednání dopustit, a to proto, že v souladu s § 20 odst. 1 přestupkového zákona nelze přestupek projednat, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok. Žalovaný dále změnil rozhodnutí ve výroku o náhradě škody; Úřad městské části totiž původně uložil žalobkyni nahradit poškozenému OSA škodu ve výši 1580 Kč.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného podané k Městskému soudu v Praze žalobkyně uplatnila jednak námitku, že ze strany provozovatele služeb nemůže jít o „provozování díla“ umístěním technicky způsobilých přístrojů do prostor, ve kterých jsou poskytovány určité služby; tuto námitku uplatnila žalobkyně i v kasační stížnosti – viz dále. Rovněž namítala, že na daný případ je potřeba analogicky aplikovat novelu § 23 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), provedenou zákonem č. 81/2005 Sb., podle níž „za provozování rozhlasového a televizního vysílání se podle § 18 odst. 3 nepovažuje zpřístupňování díla pomocí přístrojů technicky způsobilých k příjmu rozhlasového a televizního vysílání ubytovaným v rámci poskytování služeb spojených s ubytováním, jsou-li tyto přístroje umístěny v prostorách určených k soukromému užívání ubytovanými osobami“, protože pojmově není žádný rozdíl mezi přístroji umístěnými v prostorách umístěných určených k soukromému užívání ubytovanými osobami a přístroji umístěnými v restauračních zařízeních.

Městský soud po zhodnocení skutečností a vybraných ustanovení autorského zákona, dospěl k závěru, že žalobkyně neoprávněně zasáhla do autorského práva, žalobu zamítl a uložil žalobkyni zaplatit žalovanému náklady řízení. Zpřístupňování díla vysílaného rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového a televizního vysílání je provozováním rozhlasového a televizního vysílání a takovéto vysílání prostřednictvím televizního přijímače umístěného ve veřejně přístupných prostorách, jako je restaurace, je druhotným užitím primárně vysílaných děl. V daném případě tedy šlo o šíření díla, neboť toto dílo bylo zpřístupněno okruhu osob přesahujícího rámec osobního soukromí fyzické osoby, takže došlo k neoprávněnému zásahu do autorského práva, neboť žalobkyně jednoznačně nebyla nositelkou práva dílo užít.

Městský soud rovněž došel k závěru, že žalobkyně nebyla nositelkou práva užít umělecký výkon ve smyslu § 71 odst. 2 písm. g) autorského zákona a práva užít zvukový záznam ve smyslu § 76 odst. 2 písm. e) autorského zákona.

Městský soud neuznal námitku žalobkyně ohledně analogické aplikace zákona č. 81/2005 Sb., který nabyl účinnosti dne 23. 2. 2005, s tím, že napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 7. 2. 2005, a proto je třeba vycházet ze znění autorského zákona účinného do 22. 2. 2005.

Rozsudek městského soudu napadla žalobkyně v celém rozsahu kasační stížností, v níž jako důvod uvedla nezákonnost rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle žalobkyně autorský zákon nedefinuje provozování rozhlasového či televizního vysílání. Tuto definici lze najít v zákoně č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, v němž se uvádí, že jde o *prvotní šíření původních rozhlasových a televizních programů a teletextu, určených k příjmu veřejností v kódované nebo nekódované formě, prostřednictvím zemských vysílacích rádiových zařízení, kabelových systémů a družic, a to analogově i digitálně*. Je nepochybné, že takovouto činnost žalobkyně neprovozovala. Podle žalobkyně nejde o „provozování díla, resp. rozhlasového či televizního vysílání“, pokud provozovatel služeb do prostor, ve kterých jsou poskytovány služby, jako jsou např. ubytovací zařízení k přechodnému ubytování, restaurace, obchody, čekárny u lékaře či veřejné dopravní prostředky, umístí rozhlasové nebo televizní přijímače, kterými umožní uživateli těchto prostor poslouchat či sledovat hudební nebo audiovizuální díla vysílaná provozovatelem rozhlasového nebo televizního vysílání. Umístění rozhlasových nebo televizních přijímačů provozovatelem služeb do takových prostor je pak podle žalobkyně službou, jejíž poskytování je s ubytováním, návštěvou restaurace, obchodu, lékaře či jízdou v dopravním prostředku spojeno, resp. jde o službu bezprostředně s vyjmenovanými službami související. Opačný výklad by pak vedl k tomu, že by z titulu jednoho použití díla vznikal jeho autorovi nárok na honorář dvakrát, a to poprvé vůči provozovateli vysílání a podruhé vůči majiteli přijímače. Žalobkyně uzavírá, že pokud provozovatel vysílání platí kolektivnímu správci autorských práv odměnu za sdělování díla, není důvod přiznávat jim další odměnu, když dochází pouze k příjmu vysílaného pořadu a ne k jeho dalšímu sdělování. Odměna za sdělování díla v sobě totiž zcela jistě zahrnuje i odměnu za příjem sdělovaného díla.

Žalobkyně tedy ve své kasační stížnosti požaduje zrušit rozsudek městského soudu a uložit žalovanému nahradit jí náklady řízení o kasační stížnosti.

Ke kasační stížnosti se rovněž vyjádřil žalovaný správní orgán, který odmítl odkaz žalobkyně na zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, a upozornil na § 12 odst. 4 písm. f), bod 4 autorského zákona, kde je jako jedno z práv dílo užito uvedeno i právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání včetně odkazu na ustanovení § 23 autorského zákona, které obsahuje definici tohoto pojmu. Žalovaný poukázal na obdobu tohoto práva, jehož nositelem je autor, s právy nositelů práv souvisejících s autorským právem na sdělování výsledků své činnosti veřejnosti [§ 71 odst. 2 písm. g), § 76 odst. 2 písm. e), § 80 odst. 2 písm. e) a § 84 odst. 2 písm. d) autorského zákona]. Práva na sdělování výsledků činnosti nositelů autorského práva nebo práv souvisejících jsou převoditelná, a to na základě licenčních smluv.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu a z důvodu uplatněného žalobkyní v kasační stížnosti a shledal tuto kasační stížnost nedůvodnou.

V prvé řadě je třeba vyloučit aplikaci definice rozhlasového a televizního vysílání obsaženou v zákoně č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání, na daný případ. Ustanovení § 23 autorského zákona jednoznačně definuje, že *provozováním rozhlasového či televizního vysílání se rozumí zpřístupňování díla vysílaného rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového či televizního vysílání*. Přitom tato definice je z hlediska logiky pojetí autorského práva a systematiky autorského zákona zařazena do autorského zákona tak, aby navazovala na demonstrativní výčet práv, jejichž výkonem dochází k užití autorského díla, uvedeného v § 12 odst. 4 autorského zákona a konkretizovala jej – k tomu viz též § 12 odst. 5 autorského zákona. S ohledem na uvedené je tedy třeba tvrzení žalobkyně ohledně absence definice rozhlasového či televizního vysílání v autorském zákoně odmítnout a nezbyvá než konstatovat, že pro aplikaci definice obsažené v zákoně č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání, není důvod. Je totiž zřejmé, že použití totožného pojmu „provozování rozhlasového či televizního vysílání“ v uvedených zákonech je spíše náhodné než systematicky zákonodárcem zamýšlené, protože každý z těchto zákonů si tento pojem definuje autonomním způsobem. Provozování rozhlasového či televizního vysílání díla ve smyslu § 23 autorského zákona není nijak podmíněno udělením oprávnění k provozování takového vysílání podle zákona č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání, naopak podmínkou vzniku tohoto práva je buď autorství nebo uzavření licenční smlouvy s autorem díla – viz dále.

Námítku žalobkyně, že umístování rozhlasových nebo televizních přijímačů provozovatelem služeb do prostor jako je například restaurace není „provozováním díla, resp. rozhlasového či televizního vysílání“, je tedy třeba posuzovat výhradně z hlediska autorského zákona.

Obecně lze vyjít z § 10 autorského zákona - *Právo autorské zahrnuje výlučná práva osobnostní (§ 11) a výlučná práva majetková (§ 12 a násl.)*. Majetkovým právem upraveným § 12 autorského zákona je *právo dílo užit*. Toto právo náleží autorovi díla a jiným osobám pouze tehdy, pokud jim autor udělí smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva (licenční smlouva podle § 46 a násl. autorského zákona). Užití díla obecně není autorským zákonem ani mezinárodními smlouvami či právem Evropských společenství nijak vymezeno (viz Kříž J. a kol: *Autorský zákon komentář a předpisy související*, Linde Praha a. s., Praha, 2005, s. 88 a násl.). Ustanovení § 12 odst. 4 autorského zákona nicméně obsahuje výše již zmíněný demonstrativní výčet práv, jejichž výkonem dochází k užití autorského díla, přičemž způsoby užití díla vyplývající z tohoto ustanovení jsou pro účely autorského zákona vymezeny v ustanoveních § 13 až 23 tohoto zákona. V písm. f) § 12 odst. 4 autorského zákona je pak uveden příkladný výčet práv spadajících do širšího pojmu *práva na sdělování díla veřejnosti*. V bodě 4. písm. f) tohoto ustanovení je i právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání díla, a z něj vyplývající způsob použití díla blíže vymezuje ustanovení § 23 autorského zákona – viz výše.

Způsob užití díla podle ustanovení § 23 autorského zákona upravuje případ sekundárního užití díla, kdy osoba, která je na základě licenční smlouvy oprávněna dílo tímto způsobem užívat (nebo i sám autor) jako sekundární uživatel zpřístupní dílo vysílané rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového či televizního vysílání veřejnosti. Primárním užitím díla je vysílání tohoto díla rozhlasem nebo televizí ve smyslu § 21 autorského zákona, případně přenos vysílání ve smyslu § 22 tohoto zákona. Osoby, jimž je vysílání díla zpřístupňováno, nejsou uživateli díla ve smyslu autorského zákona.

Ke zpřístupnění díla vysílaného rozhlasem nebo televizí nedochází samotným umístěním technicky způsobilého přístroje do prostor určených k poskytování určitých služeb, jeho připojením k elektrické síti apod. Tento výkladový závěr lze opřít o rozsudek Soudního dvora Evropských společenství ze dne 7. prosince 2006, *SGAE*, C-306/05, dosud nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 45, a v něm citovaný bod 27 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, v němž se uvádí, že „*pouhé poskytnutí fyzického zařízení pro umožnění nebo uskutečnění sdělování není samo o sobě sdělováním ve smyslu (uvedené) směrnice*“. Tyto skutečnosti ani nepřesahují pojem *provozování technicky způsobilého přístroje* ve smyslu § 18 odst. 3 autorského zákona. Nicméně, jak je dále uvedeno v bodě 47 výše uvedeného rozsudku *SGAE*, „*poskytování signálu hotelovým zařízením prostřednictvím televizních přijímačů klientům ubytovaným v pokojích představuje, nezávisle na užívané technice přenosu signálu, sdělování ve smyslu čl. 3 odst. 1 této směrnice*“. Zpřístupněním díla vysílaného rozhlasem nebo televizí je tedy teprve poskytnutí signálu televizního či rozhlasového vysílání, čímž je umožněn přístup veřejnosti k dílu (srov. bod 43 výše uvedeného rozsudku *SGAE*). Je přitom nerozhodné, zda tak sekundární uživatel činí v souvislosti s poskytováním určitých služeb nebo bez tohoto kontextu; podstatná je skutečnost, že dílo je zpřístupňováno třetím osobám pro jejich osobní potřebu nikoli pro osobní potřebu toho, kdo dílo zpřístupňuje (srov. bod 41 výše uvedeného rozsudku *SGAE*).

Dále třeba uvést, že autorský zákon v ustanoveních § 46 odst. 1 a § 49 odst. 1 a 2 zcela jasně vyžaduje, aby součástí licenční smlouvy mezi autorem a uživatelem díla bylo též ujednání o odměně za poskytnutí práva k užití díla. Ujednání o odměně je povinnou náležitostí licenční smlouvy; i kdyby měla být licence poskytnuta bezplatně, je potřeba to výslovně ve smlouvě uvést [§ 49 odst. 2 písm. b) autorského zákona]. V autorském zákoně není žádné ustanovení, které by vylučovalo aplikaci těchto ustanovení na případ použití díla podle § 23 tohoto zákona. Proto i za použití díla uvedeným způsobem náleží autorovi díla odměna, není-li sjednáno jinak.

Autorovi díla pak samozřejmě náleží odměna i za použití díla jeho vysíláním rozhlasem nebo televizí původním vysílatelem ve smyslu § 21 autorského zákona, případně jeho přenosem ve smyslu § 22 tohoto zákona. V případě, že je toto vysílání (případně přenos) díla dále zpřístupněno ve smyslu § 23 autorského zákona, lze tvrdit, že v daném okamžiku vzniká autorovi díla nárok na odměnu dvakrát, a to jednou v souvislosti s užitím díla ve smyslu § 21 a podruhé v souvislosti s užitím díla ve smyslu § 23 autorského zákona. V případě, kdy podle § 22 autorského zákona přenos rozhlasového nebo televizního vysílání díla uskutečňuje jiná osoba než vysílatel, vzniká autorovi díla nárok na odměnu dokonce třikrát. Tento stav je však zcela v souladu se zákonem (a mezinárodními smlouvami) a námitka stěžovatelky ohledně nepřípustnosti dvojí odměny autora tudíž neobstojí.

Konečně lze pouze poukázat na to, že městský soud při přezkumu napadeného rozhodnutí správního orgánu došel v podstatě k závěru, že se žalobkyně dopustila přestupku neoprávněného výkonu autorského práva také tím, že nebyla nositelkou práva užít umělecký výkon ve smyslu § 71 odst. 2 písm. g) autorského zákona a práva užít zvukový záznam ve smyslu § 76 odst. 2 písm. e) autorského zákona. Zde však je třeba upozornit, že posuzování oprávněnosti žalobkyně užít umělecký výkon či zvukový záznam je bezpředmětné z hlediska toho, zda se žalobkyně dopustila přestupku neoprávněného užití autorského práva. Práva výkonných umělců či výrobců zvukového záznamu nejsou autorskými právy, ale právy souvisejícími s právem autorským, k tomu viz členění autorského zákona

v jeho § 1 a dále jeho hlavu II. Toto dělení není samoučelně formalistické, ale vychází z teoretického pojetí práv k duševnímu vlastnictví. Má svůj odraz i v ustanovení § 32 odst. 1 zákona o přestupcích, kdy neoprávněné užití autorského práva a neoprávněné užití jednotlivých práv s autorským právem souvisejících jsou samostatnými skutkovými podstatami. Nicméně tato skutečnost nepředstavuje zásadní pochybení městského soudu, které by způsobovalo takovou vadu jeho rozhodnutí, k níž by měl Nejvyšší správní soud přihlížet z úřední povinnosti; žalobkyně tuto vadu nenamítala.

Kasační soud se tak ztotožnil se závěrem Městského soudu v Praze o zamítnutí žaloby směřující proti rozhodnutí žalovaného podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud shledal námitky žalobkyně nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 7 za použití § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému správnímu orgánu soud náklady nepřiznal z důvodů zvláštního zřetele hodných (§ 60 odst. 7 s. ř. s.). Žalovaný požadoval úhradu nákladů právního zastoupení advokátkou v řízení o kasační stížnosti, soud je však toho názoru, že povinnost správního úřadu hájit jím vydané rozhodnutí před soudem v řízení o správní žalobě a kasační stížnosti představuje samozřejmou součást povinností, plynoucí z běžné správní agendy, k níž je úřad personálně i finančně vybavován ze státního rozpočtu. Nelze proto spravedlivě žádat na žalobkyni, aby hradila náklady vzniklé tím, že správní úřad udělil k zastupování plnou moc advokátce.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2007

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu